

Αισώπου μῦθος
Ὀδοιπόροι
καὶ
ἄρκτος

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Συγγραφική ομάδα:

Δρ Φωτεινή Θεοδούλου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Κωνσταντίνα Λουτσίου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Ηλεκτρονική παρουσίαση:

Δρ Φωτεινή Θεοδούλου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Συντονισμός – Εποπτεία:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Επιστημονική εποπτεία:

Γιώργος Α. Ξενής, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Παν/μιο Κύπρου

Επιστημονικός Συνεργάτης του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών

Υπεύθυνοι του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών:

Δρ Καλλιόπη Χριστοφόρου Πούγιουρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Δρ Σιμάκης Συμεού, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

Μάρω Μελανίδου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων

©Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης

2022

Όδοιπόροι καὶ ἄρκτος

Δύο φίλοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζουν. Ἐπειδὴ δὲ ἄρκτος αὐτοῖς ἐπιφαίνεται, ὁ μὲν ἀναβαίνει ἐπὶ τι δένδρον καὶ ἐνταῦθα κρύπτεται. Ὁ δὲ, ἐπειδὴ ἔμελλε περικατάληπτος γενέσθαι, πίπτει κατὰ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸν νεκρὸν προσποιεῖται. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἄρκτος προσφέρει αὐτῷ τὸ ρύγχος καὶ περισφραίνεται, οὗτος τὰς ἀναπνοὰς συνέχει· λέγουσι γὰρ ὅτι τὸ ζῶον οὐχ ἄπτεται νεκροῦ. Ὅτε δὲ ἡ ἄρκτος ἀπέρχεται, ὁ μὲν καταβαίνει ἀπὸ τοῦ δένδρου καὶ ἐρωτᾷ τὸν φίλον, τί ἡ ἄρκτος πρὸς τὸ οὖς εἶπεν. Ὁ δὲ λέγει: «τοῦ λοιποῦ μὴ συνοδοιπορεῖν τοιούτοις φίλοις, οἳ ἐν κινδύνοις οὐ παραμένουσιν».

Ὁ λόγος δηλοῖ ὅτι τοὺς γνησίους τῶν φίλων αἱ συμφοραὶ δοκιμάζουσιν.

Αἰσώπου μῦθος (διασκευή)

Δραστηριότητες

1. «Δύο φίλοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζουν.»

Ποια εἰκόνα ἀποδίδει τὸ νόημα τῆς πιο πάνω πρότασης;

A

B

Ἄρα, «τὴν αὐτὴν ὁδὸν» σημαίνει: _____

2. «Ὁ μὲν ἀναβαίνει ἐπὶ τι δένδρον... Ὁ δὲ πίπτει κατὰ τοῦ ἐδάφους...»

Ποιες λέξεις τοῦ πιο πάνω ἀποσπάσματος θα ἀποδίδαμε με τὶς φράσεις «ἀπὸ τῆς μίας ο ἑνας... ἀπὸ τῆς ἄλλης ο ἄλλος...»;

_____

Μπορεῖς, ἀν θέλεις, νὰ δώσεις ὀνόματα στους δύο φίλους!

Ἀς ὀνομάσουμε τὸν μὲν _____ καὶ τὸν δὲ _____ .

3. Ποιο από τα πιο κάτω ζώα είναι η *ἄρκτος*;

A

B

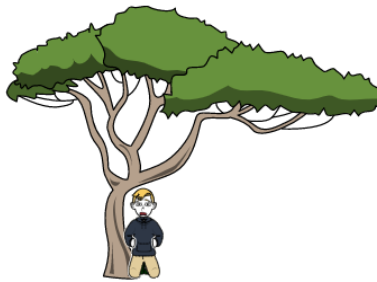
Γ

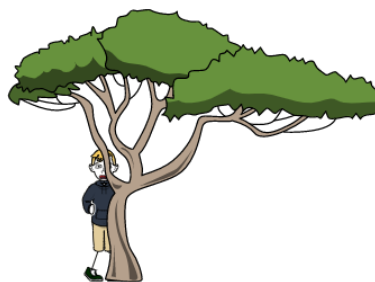
Δ

4. «ὁ μὲν ἀναβαίνει ἐπὶ τι δένδρον καὶ ἐνταῦθα κρύπτεται»

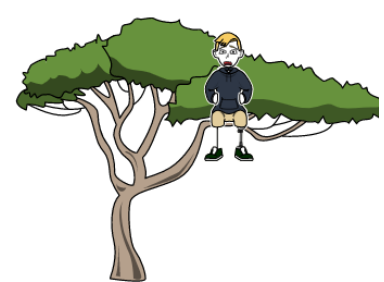
α. Τι σημαίνει η φράση «ἐπὶ τι δένδρον»; Πού κρύβεται ο φίλος μας;

A

B

Γ

β. Τι σημαίνει η λέξη «ἐνταῦθα»;

i. σήμερα   ii. εκεί   iii. μέσα   iv. πίσω

5. Η φράση «ἐπειδὴ ἔμελλε περικατάληπτος γενέσθαι» σημαίνει:

- α. επειδή επρόκειτο να καταλάβει τι γίνεται
- β. επειδή επρόκειτο να τον πιάσει (η αρκούδα)
- γ. επειδή επρόκειτο να περιλάβει (τον φίλο στο μενού της)

6. Η φράση «Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἄρκτος προσφέρει αὐτῷ τὸ ρύγχος» σημαίνει:

- α. Ενώ η αρκούδα τον κερνάει τη μουσούδα της...
- β. Ενώ η αρκούδα του προσφέρει μία μουσούδα...
- γ. Ενώ η αρκούδα φέρνει κοντά του τη μουσούδα της...

7. Με ποιαν από τις πέντε αισθήσεις συνδέεται το ρήμα «περισφραίνεται»;

A

B

Γ

Δ

E

Πώς ονομάζουμε αυτήν την αίσθηση; _____

8. Όταν κάποιος «τὰς ἀναπνοὰς συνέχει», τι ακριβῶς κάνει;

- α. συνεχίζει να αναπνέει
- β. συγκρατεί την αναπνοή του
- γ. αναπνέει γρήγορα

9. Με ποιαν από τις πέντε αισθήσεις συνδέεται το ρήμα «ἄπτεται»;

A

B

Γ

Δ

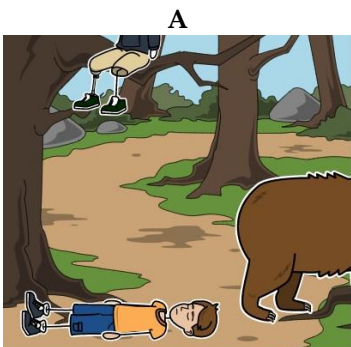
E

Πῶς ονομάζουμε αυτήν την αίσθηση; _____

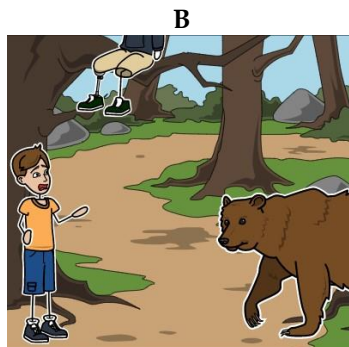
10. «ἐρωτᾷ τὸν φίλον, τί ἡ ἄρκτος πρὸς τὸ οὖς εἶπεν». Η ερώτηση προς τον φίλο ήταν:

- α. «Τι σου είπε η αρκούδα στο αυτί;»
- β. «Τι είπε η αρκούδα προς το παιδί;»
- γ. «Γιατί η αρκούδα είπε ουστ;»

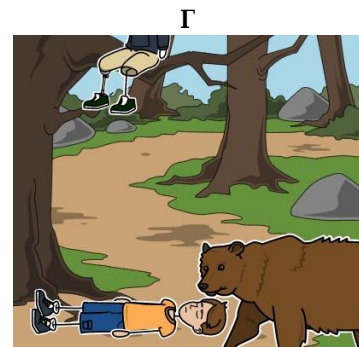
11. Να βάλεις τις εικόνες στη σωστή σειρά και να σημειώσεις τον αριθμό της αρχαιοελληνικής φράσης (της επόμενης σελίδας) που ταιριάζει σε καθεμιά από αυτές. Σου δίνουμε λυμένη την πρώτη! Στην εικόνα Στ αντιστοιχούν δύο αρχαιοελληνικές φράσεις.

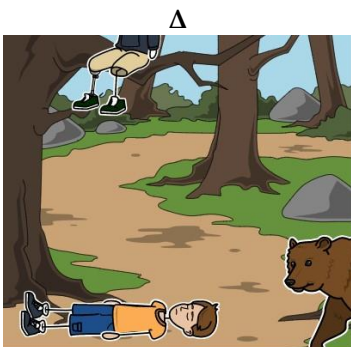
Σειρά: _____ Φράση: _____

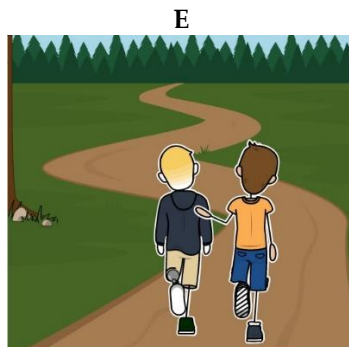
Σειρά: _____ Φράση: _____

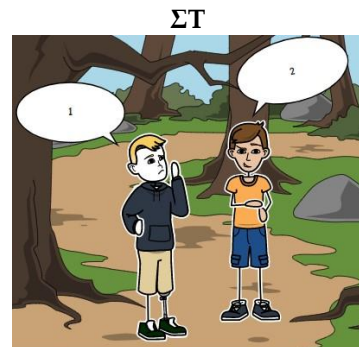
Σειρά: _____ Φράση: _____

Σειρά: _____ Φράση: _____

Σειρά: 1 Φράση: 6

Σειρά: _____ Φράσεις: 1 ___ 2 ___

Αρχαιοελληνικές φράσεις

1. Ὁ δέ, ἐπειδὴ ἔμελλε περικατάληπτος γενέσθαι, πίπτει κατὰ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸν νεκρὸν προσποιεῖται.
2. Τοῦ λοιποῦ μὴ συνοδοιπορεῖν τοιούτοις φίλοις, οἱ ἐν κινδύνοις οὐ παραμένουσιν!
3. Ἐπειδὴ δὲ ἄρκτος αὐτοῖς ἐπιφαίνεται, ὁ μὲν ἀναβαίνει ἐπὶ τι δένδρον καὶ ἐνταῦθα κρύπτεται.
4. Τί ἡ ἄρκτος πρὸς τὸ οὖς εἶπεν;
5. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἄρκτος προσφέρει αὐτῷ τὸ ῥύγχος καὶ περιοσφραίνεται, οὗτος τὰς ἀναπνοὰς συνέχει· λέγουσι γὰρ ὅτι τὸ ζῶον οὐχ ἄπτεται νεκροῦ.
6. ~~Δύο φίλοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζουσιν.~~
7. Ὅτε δὲ ἡ ἄρκτος ἀπέρχεται...

12. Να επιλέξεις τον κανόνα τονισμού από τη στήλη Β' που δικαιολογεί τον τόνο καθεμιάς από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου της στήλης Α'. Να σημειώσεις το αντίστοιχο γράμμα δίπλα από τη λέξη της στήλης Α', όπως το παράδειγμα. Κάθε κανόνας της στήλης Β' μπορεί να χρησιμοποιηθεί περισσότερες από μία φορές.

ΣΤΗΛΗ Α'		ΣΤΗΛΗ Β'
1. ἐπιφαίνεται	β	α. Η βραχύχρονη συλλαβή, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία.
2. δένδρον		
3. περικατάληπτος		β. Η προπαραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία.
4. προσφέρει		
5. οὗτος		γ. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε περισπωμένη, όταν η λήγουσα είναι βραχύχρονη.
6. ζῶον		
7. εἶπεν		δ. Η μακρόχρονη παραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντοτε οξεία, όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη.
8. τοιούτοις		

13. Να τονίσεις τις ακόλουθες λέξεις (με οξείες και περισπωμένες), με βάση τους κανόνες τονισμού που διδαχθήκατε.

δενδρα, ζῶων, προσφερουσι, τοιοῦτων, περιοσφραίνονται, λογοι

14. «λέγουσι γὰρ τὸ ζῶον οὐχ ἄπτεσθαι νεκροῦ»

Στην πιο πάνω φράση, το οὐκ μετατρέπεται σε οὐχ. Για ποιον λόγο συμβαίνει αυτό; Να επιλέξεις τη σωστή απάντηση.

- α. Για να δοθεί έμφαση στην άρνηση.
- β. Επειδή ακολουθεί λέξη που αρχίζει από φωνήεν.
- γ. Επειδή ακολουθεί φωνήεν που παίρνει δασεία.
- δ. Επειδή ακολουθεί φωνήεν που τονίζεται.

15. Να αντιστοιχίσεις τις λέξεις του κειμένου στη στήλη Α' με τις αντίθετές τους της στήλης Β', όπως το παράδειγμα. Μία λέξη στη στήλη Β' περισσεύει.

Στήλη Α'		Στήλη Β'
1. φίλοι	ε	α. κιβδήλους
2. άναβαίνει		β. εύτυχίαι
3. νεκρόν		γ. ύπομένουσι
4. παραμένουσι		δ. καταβαίνει
5. έπιφαίνεται		~~ε. έχθροί~~
6. γνησίους		στ. ζώντα
7. συμφοραί		ζ. φεύγουσι
		η. κρύπτεται

16. Να αντιστοιχίσεις τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της στήλης Α' με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β', όπως το παράδειγμα. Μία λέξη στη στήλη Β' περισσεύει.

Στήλη Α'		Στήλη Β'
1. όδός	γ	α. μελλόνυμφος
2. έπιφαίνεται		β. εκπτώσεις
3. έμελλε		~~γ. πάροδος~~
4. πίπτει		δ. φανερός
5. προσφέρει		ε. επαφή
6. άπτεσθαι		στ. κατάβαση
7. καταβαίνει		ζ. ανηφόρα
8. ούς		η. μέλι
		θ. ωτορινολαρυγγολόγος

17. Να αντιστοιχίσεις τον ενικό αριθμό της στήλης Α' με τον αντίστοιχο πληθυντικό αριθμό της ίδιας πτώσης της στήλης Β', όπως το παράδειγμα. Μία λέξη στη στήλη Β' περισσεύει.

Στήλη Α'		Στήλη Β'
1. όδόν	θ	α. φίλοι
2. φίλος		β. ζῶα
3. άρκτος		γ. δένδρων
4. δένδρον		δ. φίλων
5. ζῶον		ε. λόγοι
6. δένδρου		στ. άρκτοι
7. φίλου		ζ. όδοί
8. λόγος		η. δένδρα
		~~θ. όδούς~~

18. Ο φίλος δεν αγγίζει το δέντρο και κρατάει την αναπνοή του.

Να επιλέξετε τις κατάλληλες λέξεις από το πιο κάτω πλαίσιο, για να μεταφέρετε την πιο πάνω περίοδο λόγου στα Αρχαία Ελληνικά. Τέσσερις λέξεις περισσεύουν.

τῆς ἀναπνοῆς, οὐκ, συνέχει, ὁ φίλος, καὶ, τὸ δένδρον, οὐχ,
ἔρωτᾶ, τοῦ δένδρου, ἄπτεται, τὰς ἀναπνοὰς

19. Ποια από τις πιο κάτω νεοελληνικές παροιμίες θα ταίριαζε πιο πολύ με το επιμύθιο (συμπέρασμα) του μύθου; Να κυκλώσεις τον αριθμό της επιλογής σου και να την δικαιολογήσεις.

Οι καλοί λογαριασμοί
κάνουν
τους καλούς φίλους.

1

Ο καλός ο φίλος
στην ανάγκη φαίνεται.

2

Δείξε μου τον φίλο σου,
να σου πω ποιος είσαι.

3

Καινούριο φίλο έπιασες,
παλιό μη λησμονήσεις.

4

20. Με βάση το επιμύθιο του μύθου και τις προσωπικές σου εμπειρίες, να γράψεις τη συνταγή της πραγματικής φιλίας.

